

DOMSTOLENS DOM
av den 4 juli 1991*

I mål C-213/90

har Cour de cassation i Luxemburg till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Association de soutien aux travailleurs immigrés (ASTI)

och

Chambre des employés privés.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 7, 48, 117, 118, 118 a och 189 andra stycket i EEG-fördraget och av artiklarna 7 och 8 i förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

DOMSTOLEN

sammansatt av avdelningsordföranden G. F. Mancini, tf. ordförande, avdelningsordförandena T. F. O'Higgins och G. C. Rodríguez Iglesias samt domarna Sir Gordon Slynn, R. Joliet, F. A. Schockweiler och F. Grévisse,

generaladvokat: F. G. Jacobs,
justitiesekreterare: D. Loutherman, avdelningsdirektör,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

- ASTI, genom advokaten G. Thomas, Luxemburg,
- Chambre des employés privés, genom advokaten A. T. Ries, Luxemburg,

* Rättegångspråk: franska.

- Luxemburgs regering, genom J. Zahlen, regeringens rådgivare vid Arbetsministeriet, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiska rådgivaren D. Gouloussis, i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttranden som avgivits vid sammanträde den 14 mars 1991 av Luxemburgs regering, företrädd av advokaten L. Schiltz, Luxemburg, av ASTI, av Chambre des employés privés och av kommissionen, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 8 maj 1991,

meddelar följande

dom

- 1 Genom dom av den 12 juli 1990, som inkom till domstolen den 17 juli 1990, har Cour de cassation i Luxemburg, i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget, ställt en fråga om tolkningen av artiklarna 7, 48, 117, 118, 118 a och 189 andra stycket i EEG-fördraget och av artiklarna 7 och 8 i förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01), ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 312/76 av den 9 februari 1976 (EGT L 39, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).
- 2 Denna fråga har uppkommit inom ramen för en tvist mellan Association de soutien aux travailleurs immigrés (nedan kallad "ASTI") och Chambre des employés privés.
- 3 Chambre des employés privés bildades genom den luxemburgska lagen av den 4 april 1924 om bildandet av yrkesorganisationer med vald ledning. Genom denna lag bildades även yrkesorganisationer för jordbruk, hantverk, handel och arbetstagare. Genom lagen av den 12 februari 1964 bildades en yrkesorganisation för offentligt anställda och tjänstemän. Därefter omfattades all yrkesverksamhet, med undantag för sådan som utförs av fria yrkesgrup-

per, av en yrkesorganisation. Lagen föreskriver allmänt att yrkesorganisationerna har i uppgift att tillvarata och skydda sina medlemmars, dvs. de personer som är anslutna till dem, intressen.

- 4 Yrkesorganisationerna har rätt att lägga förslag till regeringen som den är skyldig att behandla och presentera för parlamentets andra kammare. Lagstiftaren är i sin tur skyldig att höra yrkesorganisationerna om alla lagar, kungörelser och förordningar som berör dem.
- 5 Enligt artikel 6 i 1924 års lag är det endast personer som är medborgare i Luxemburg som har rätt att välja medlemmar i organisationerna. För att täcka sina utgifter kan organisationerna, i enlighet med artikel 3 i dess lydelse efter ändring genom lagen av den 3 juni 1926, ta ut avgifter av sina medlemmar genom att arbetsgivarna gör avdrag på lönen. Före denna lagändring kunde avgiften endast avkrävas de personer som hade rätt att rösta.
- 6 Den 17 mars 1987 meddelade ASTI i ett brev adresserat till Chambre des employés privés, att ASTI i egenskap av arbetsgivare och enligt en överenskommelse med sina tre utländska löntagare, som är medborgare i andra medlemsstater, hade beslutat att inte inbetala dessa avgifter till den nämnda yrkesorganisationen, med motiveringen att ASTI ansåg det vara ologiskt att betala avgifter till en organisation för de arbetstagares räkning som var utestängda från dess verksamhet.
- 7 Chambre des employés privés väckte talan vid Tribunal de paix i Luxemburg, som i en dom av den 13 oktober 1989 ålade ASTI att betala de avgifter som den inte hade inbetalat. ASTI överklagade den domen till Cour de cassation i Luxemburg, som i en dom av den 12 juli 1990 förklarade målet vilande i avvaktan på domstolens förhandsavgörande avseende följande tolkningsfråga:

”Skall artiklarna 7, 48, 117, 118, 118 a och 189 andra stycket i EEG-fördraget och artiklarna 7 och 8 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68, eller vissa av dessa bestämmelser, tolkas så att de utgör hinder för att det i en medlemsstats lagstiftning föreskrivs att en utländsk arbetstagare, som är medborgare i en annan medlemsstat och som är obligatoriskt ansluten till en yrkesorganisation, är skyldig att betala en avgift till organisationen utan att han har rätt att delta i val av personer som den består av, en rättighet som är förbehållen landets egna medborgare?”

- 8 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.
- 9 Mot bakgrund av domen om hänskjutande och vad som framkommit under de diskussioner som förts vid domstolen skall den fråga som den nationella domstolen har ställt förstås så att den vill utröna om gemenskapsrätten utgör hinder för att en nationell lagstiftning nekar utländska arbetstagare rätt att rösta i val av medlemmar i en yrkesorganisation, som de är obligatoriskt anslutna till och skyldiga att betala avgifter till, som har i uppgift att tillvarata och skydda de anslutna arbetstagarnas intressen och att utöva en rådgivande funktion i samband med lagstiftningsarbete.
- 10 Det framgår av handlingarna i målet att de personer som är anslutna till *Chambre des employés privés* har status som arbetstagare. Följaktligen skall frågan huruvida den ovan nämnda skillnaden i behandling av inhemska och utländska arbetstagare är förenlig med gemenskapsrätten bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om fri rörlighet för arbetstagare och inte mot bakgrund av artikel 7 i fördraget, eftersom den sistnämnda artikeln endast kan tillämpas självständigt på förhållanden som omfattas av gemenskapsrätten men för vilka fördraget inte innehåller särskilda regler om förbud mot diskriminering (se bl.a. dom av den 7 mars 1991 i mål C-10/90 *Masgio* (Rec. s. I-1119)).
- 11 När det gäller fri rörlighet för arbetstagare fastställs den grundläggande principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet i artikel 48.2 i fördraget. Denna princip upprepas i femte och sjätte övervägandet i ingressen till förordning nr 1612/68 och i flera bestämmelser i den förordningen, däribland artiklarna 7 och 8, som nämns i den fråga som den nationella domstolen har ställt.
- 12 Det finns anledning att först granska den sistnämnda bestämmelsen, som är den mest specifika.
- 13 Artikel 8.1 första stycket har följande lydelse:
- ”En arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd inom en annan medlemsstats territorium skall få lika behandling vad avser

medlemskap i fackföreningar och utövande av därmed sammanhängande rättigheter inklusive rätten att rösta. Arbetstagaren får uteslutas från deltagande i ledningen av organisationer som regleras av offentlig rätt och från att inneha en tjänst som regleras av offentlig rätt. Dessutom skall arbetstagaren ha rätt att vara valbar till de organ som representerar arbetstagaren i företaget.”

14 I motsats till kommissionen och ASTI har Luxemburgs regering ifrågasatt att den bestämmelsen är tillämplig i ett fall som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen, eftersom den ifrågavarande yrkesorganisationen utgör en i lag reglerad institutionaliserad form av representation, till vilken anslutning är obligatorisk och organisationen skiljer sig därmed från fria fackföreningar.

15 Det finns anledning att påpeka att räckvidden av ovan nämnda artikel 8.1, som utgör ett särskilt uttryck för principen om förbud mot diskriminering på det specifika område som rör arbetstagares deltagande i fackföreningar och i fackligt arbete, inte kan begränsas på grund av överväganden som rör den ifrågavarande organisationens rättsliga status.

16 Utövandets av de fackliga rättigheter som avses i den bestämmelsen går tvärtom utöver ramen för fackligt arbete i egentlig mening och omfattar bl.a. arbetstagarnas deltagande i organ som inte rättsligt har karaktären av fackföreningar men som utövar liknande funktioner vad gäller skydd och tillvaratagande av arbetstagarnas intressen.

17 Härav följer att rätten att delta i val i en sådan organisation som *Chambre professionnelle des employés privés*, vars allmänna uppgift är att tillvarata de anslutna arbetstagarnas intressen och vars funktioner till övervägande delen motsvarar en fackförenings, måste anses vara en facklig rättighet i den mening som avses i den ovan nämnda bestämmelsen, utan att det för den skull är nödvändigt att ta ställning till om en sådan yrkesorganisation skall betecknas som en fackförening eller inte.

18 Luxemburgs regering har vidare gjort gällande att en sådan yrkesorganisation under alla omständigheter omfattas av det undantag som föreskrivs i nämnda artikel 8.1, på grund av det rör sig om en organisation som regleras av offentlig rätt och som deltar i myndighetsutövning genom sin rådgivande funktion.

- 19 I detta hänseende finns det anledning att notera, vilket framgår av domstolens dom av den 17 december 1980 i mål 149/79 kommissionen mot Belgien, punkt 15 (Rec. s. 3881), att den utslutning "från deltagande i ledningen av organisationer som regleras av offentlig rätt och från att inneha en tjänst som regleras av offentlig rätt" som föreskrivs i artikel 8.1 i förordning nr 1612/68 motsvarar det undantag som fastställs i artikel 48.4 i fördraget och innebär att det enbart är tillåtet att utesluta arbetstagare från andra medlemsstater från viss verksamhet som innebär deltagande i myndighetsutövning.
- 20 Det faktum att arbetstagare från andra medlemsstater utesluts från rätten att rösta i yrkesorganisationernas val kan således inte anses berättigat, med stöd av artikel 8.1, på grund av den ifrågavarande organisationens rättsliga status enligt nationell rätt och inte heller på grund av den omständigheten att vissa av dess funktioner skulle kunna innebära deltagande i myndighetsutövning.
- 21 Härav följer att den nationella domstolens fråga skall besvaras enligt följande. Artikel 8.1 i förordning nr 1612/68 skall tolkas så att den utgör hinder för att en nationell lagstiftning nekar utländska arbetstagare rätt att rösta i val av medlemmar i en yrkesorganisation, som de är obligatoriskt anslutna till och måste betala avgifter till, som har till uppgift att tillvarata de anslutna arbetstagarnas intressen och som utövar en rådgivande funktion i samband med lagstiftningsarbete.

Rättegångskostnader

- 22 De kostnader som har förorsakats Luxemburgs regering och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom dom av den 12 juli 1990 förts vidare av Cour de cassation i Luxemburg - följande dom:

Artikel 8.1 i förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen skall tolkas så att den utgör hinder för att en nationell lagstiftning nekar utländska arbetstagare rätt att rösta i val av medlemmar i en yrkesorganisation, som de är obligatoriskt anslutna till och måste betala avgifter till, som har i uppgift att tillvarata de anslutna arbetstagarnas intressen och som utövar en rådgivande funktion i samband med lagstiftningsarbete.

Mancini

O'Higgins

Rodríguez Iglesias

Slynn

Joliet

Schockweiler

Grévisse

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 4 juli 1991.

J.-G. Giraud
Justitiensekreterare

Tf. ordförande
G. F. Mancini
Avdelningsordförande

